

Po Jugoslaviji

Nov pomočnik inšpektorja naše vojne sile. Vrhovni inšpektor naše vojne sile je Nj. Vis. knez namestnik Pavle. Za pomočnika vrhovnega inšpektorja je bil imenovan armadni general g. Bogoljub Ilič, dosedaj poveljnik II. armijske oblasti. General Ilič se je rodil leta 1881. v Požarevcu v Srbiji in spada med naše najboljše in najbolj ugledne častnike. Zavzemal je že več visokih položajev in je bil v zadnjem času armijski poveljnik v Sarajevu.

Ponevna manifestacija jugoslovansko-bolgarskega bratstva. Zadnje nedelje se je vršila v Beogradu ustanovna skupščina jugoslovansko-bolgarske trgovinske zbornice. Skupnega zborovanja, ki se je pretvorilo v veličastno manifestacijo jugoslovansko-bolgarskega bratstva, se je udeležilo tudi številno odposlanstvo predstavnikov bolgarskega gospodarstva z ministrom za trgovino, obrt in delo dr. Slavčom Zagorovom na čelu.

Volilni red za parlament je bil, kakor smo poročali, spremenjen. Prvotni načrt je bil v marsičem predrugačen v smislu želj, ki so jih izrazili razni politični krogi, zlasti opozicijski krogi. Ta predrugačen načrt je bil na seji jugoslovanske vlade sprejet. Ker ga je že tudi podpisalo kraljevo namestništvo, je dobil zakonsko veljavo.

JNS išče zaveznikov. Sprejem volilnega reda za parlament je napravil nemir v vrstah JNS. Ker se ta stranka vsled nezaupanja ljudske množice čuti preslabo, da bi šla sama na volitve, pa išče takšnih, ki bi njeno potapljačo se ladjo držali še nekaj časa nad vodo. Svoje željne oči obrača k starim radikalom in srbskim demokratom. Ti pa se bodo temeljito premislili, preden bi se pridružili kompanjonu, ki je pretrpel politični polom. Kdor se potaplja, bi mogel tudi drugega potegniti s seboj v pogubni vrtinec.

Socialisti nameravajo obnoviti socialistično stranko za vso državo. Ni jim namreč po godu, da bi se delavske organizacije in delavska socialistična stranka uklepale v pretesne okove samouprave. Socialisti torej smatrajo samoupravo kot utesnjujoče okove. Tako so jih smatrali že od nekdaj in zato so zmeraj bili ter tudi bodo vedno ostali centralisti. Slovensko ljudstvo pa, ki v slovenski samoupravi ne vidi utesnjujočih okovov, marveč nujen predpogoj svoje politične in gospodarske svobode, bo odtegnilo poslednjo trohico zaupanja ljudem, ki nimajo ne smisla ne sreča za življenjske interese in zahteve slovenskega naroda.

Zoper belo kugo. Kuga je v tem, da nekateri starši, predvsem matere, bodisi poročene bodisi neporočene, ubijajo človeški plod pred rojstvom ter s tem preprečijo rojstvo otroka. Hudo se je ta kuga razpasla v nekaterih krajih Hrvatske, zlasti v Slavoniji in v Posavini. Ker spadajo te pokrajine med gospodarsko bogatejše predele Hrvatske, je jasno, da vzrok za splavljanje ni v siromaštvu roditeljev, marveč v njihovi lahkomišelnosti, brezvestnosti in uživanjaželnosti. Katoliški krogi na Hrvaškem z zagrebškim metropolitom dr. Stepincem na čelu vodijo oster boj zoper to nevarno zlo, ki ogroža razvoj in napredek hrvatskega naroda. Zagrebški nadškof dr. Stepinac je o priliki zborovanja Zdravniške komore v Zagrebu naslovil na nekatere zdravnike pisma, v katerih jih prosi, naj nastopijo zoper splave, ki so pravi narodni samomor. Zdravnik je v prvi vrsti poklican, da ustavi to umiranje naroda. Abortus (splav) je umor nedolžnega človeka in zato veliko moralno zlo. Hrvatski listi so poziv zagrebškega nadškofa sprejeli z velikim priznanjem. Glasilo Hrvatske seljačke stranke »Hrv. dnevnik« piše tem povodom: »Pred nekoliko leti je mogla s takšno akcijo začeti samo Cerkev, ker takrat hrvatski narod še ni imel svojih političnih, gospodarskih in kulturnih organizacij, kakor jih ima danes.« Pričakovati je torej, da bo sedaj akcijo Cerkve zoper belo kugo v večji meri kot doslej podpirala svetna oblast. To željo je treba poudariti tudi z ozirom na Slovenijo, kjer se je zlo bele kuge tudi začelo nevarno širiti. Če bi se brezvestni zdravniki in zločinske babice strogo in potrebno kaznovali, bi se to zlo marsikje zajezilo.

ob reumi

poskusite 1-2

ASPIRIN

tablete

Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino le „Bayer“-jev Aspirin.

Opt. reg. pod 1. št. 37092 od 22. XII. 1939.

»Nova doba« v Celju se v pustnem času ni dovolj namaškaradila in narajala. V postu obuja s svojimi poročili spomine na prijetne maškaradne trenutke. To pa ji ni dovolj. Treba je rajati naprej. Zato napoveduje »Nova doba« tudi v postnem času — za 10. februarja — rajanje v Narodnem domu v Celju. Bratje, velja plesati, ker dnevi so resni!

Prijave za obrambni sklad

Dravsko finančno ravnateljstvo v Ljubljani je odredilo, da davčni zavezanci do 31. januarja 1940 vložijo prijave za odmero specialnega doprinosa za leto 1940. Ta rok je sedaj dravsko finančno ravnateljstvo podaljšalo do 15. februarja.

Pri tem opozarjamo na sledeče: 1. Tega po viška so oproščene vdove, niso pa oproščeni vdovci. 2. Davčni zavezanci, ki so oženi ali vdovci brez otrok, pa bi morali plačevati specialni prispevek po višji stopnji, so to po višice po zakonu oproščeni, ako dokažejo s prijavo, potrjeno od občine, da so se jim otroci rodili, da pa so umrli. V to svrhu morajo v prijavi točno navesti ime otroka in datum smrti. 3. Kmetom, ki so doslej plačevali zemljarino od katastrskega čistega donosa do vključno 1000 din, ne bo predpisan

specialni doprinos in jim zato ni treba vlagati prijave za specialni doprinos za l. 1940., ako poleg zemljarine od katastrskega čistega donosa do 1000 din ne plačujejo nobenega drugega neposrednega davka. 4. Obrazec prijave za odmero specialnega doprinosa za obrambni sklad za leto 1940. se dobiva pri davčni upravi.

Svetujemo, da se davčni zavezanci roka do 15. februarja držijo. Ker pa je 15. februar že skoro tu, pripravljamo, da davčni zavezanci vlagajo prijave tudi 15. februarja, če jim tega pred 15. februarjem zaradi neznanja ali kaknega drugega vzroka ni bilo mogoče storiti. Naj pa v tem primeru navedejo razlog, zakaj niso mogli prijave vložiti do 31. januarja, oziroma 15. februarja.

Plinske maske pred sto leti

Plinska maska nikakor ni izum najnovejše dobe, saj je stara že sto let. Ko so prišli v rabo strupeni plini in drugi razveseljivi načini moderne vojne, se je pojavila tudi plinska maska. Izumljen jo je l. 1825. neki delavec. V svoji prvotni obliki se je komaj razlikovala od modernih mask. Sestavljena je bila iz umjenega plašča, ki je zakrival ves obraz in ki ga je bilo ob vratu mogoče tesno zapreti z vatranimi jermenji. Dve okrogli luknji, ki sta bili zadelani s steklom in sijudo, sta omogočili gledanje, dihal pa je nje nosilec skozi rilco podobno cev, ki je bila na koncu zaprta s kosom grobe volne in vlažno gobo. Goba naj bi varovala strupene pline,

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

*

4.

Edino vprašanje, ki je šubina mučilo, ko se je bližal domu, je bilo, ali se ne bo čutilo, da je izvrstna jed, ki mu jo je bila pripravila žena, postana in ali je še sploh ostalo kaj omake.

»Zaradi teh prokletih ribičev človek nikdar nima miru!« je godel jezno.

»Sicer pa tudi kmetje niso dosti boljši,« je dodal čez čas.

Že pred časom je predlagal Klavsu Rišinu, naj zažge vas in uniči uporno sodrgo, ki v njej prebiva. A Rišin mu je rezko odgovoril:

»Če kdaj zažgeš Balto, ti svetujem, da tudi sam zgoriš z njo, da se rešiš še hujše usode.«

Šubin si je to dobro zapomnil. Klavs najbrž ne more pozabiti, da se je v Balti rodil in spomin na dom mu ne pusti, da bi rojstvo vas zažgal, čeprav so njeni prebivalci s svojo trmo delali preglavice sovjetskim oblastem.

Natalija je k sreči bila dovolj spretna in je s svojo kuharsko umetnostjo preprečila, da bi se ji jed z omako osušila. Šubin je vse s slastjo pojedel in pohvalil ženino spretnost.

Šubin že ni mislil na trupli, ki sta plavali po reki proti morju. Ko se je najedel, je izpil kozareček kumičevega likerja, ki mu ga je bil poslal »tovariš« iz Jaske. Ta liker je bil tatinski plen. Ko so v Jaski kopali temelje za povečanje tovarne, so odkrili v kleti bivšega ravnatelja tovarne, v katerih je bila nakopičena velika množina raznih alkoholnih proizvodov. Te dobrote so »tovariši« voditelji zasegli v imenu sovjetske vlade in si jih pozneje tovariško razdelili. Sovjetska Rusija in sovjetski delavci niso imeli od njih nobene koristi.

Sedel je v usnjatem naslonjaču, ki je bil ukraden za časa prve revolucije iz sosednega grofovskega dvorca. Zaspano je gledal v strop in se zadovoljno božal po polnem trebuhu.

V sobi je vladala tišina. Šubin je razmišljal o svojem položaju. Ugotovil je, kako je to prijetno, če ima človek zasigurano jelo, pijačo in počitek. Drugega njegova surova narava ni zahtevala.

V razmišljanju in dremanju so ga motili ženini koraki, ki je hodila po sosedni sobi in opravljala razne posle.

Šubin je začel misliti na mlačvo, ki se bo začela naslednjega dne. Ko se bo nadremal, bo šel na Andrejevo pristav., kamor so včeraj zvečer pripeljali veliko mlatilnico. Mlatalnica je popolnoma nova in je prispela naravnost iz tovarne.

Novice iz domačih krajev

K 60 letnici beograjskega nadškofa

Zadnjo soboto je obhajal 60 letni jubilej beograjski nadškof dr. Josip Ujčić.

Rodil se je 10. februarja 1880 v Starem Pazinu v Istri. Gimnazijo je končal v Trstu in mašniško posvečenje je prejel leta 1902. Nekaj časa je bil tajnik tržaškega in pozneje dunajskega nadškofa in kardinala dr. Nagla. Leta 1908. je postal doktor bogoslovja in je bil pozvan leta 1912. na Dunaj za dvornega kaplana in ravnatelja bogoslovnega zavoda Avguštineja.

Že med svetovno vojno je ob počitnicah rad zahajal med štajerske Slovence in je najrajši bival in pomagal blagopokojnemu g. kozjanskemu dekanu Marku Tomažiču. Po prevratu je bil poklican na novo ustanovljeno ljubljansko vseučilišče za profesorja. Službo bogoslovnega profesorja je vršil z vso vnemo do imenovanja za beograjskega nadškofa dne 28. novembra 1936. Za škofa je bil posvečen v Zagrebu 7. marca 1937, ustoličen pa v Beogradu 28. marca 1937.

Prezvzišeni nadškof je tudi v Beogradu ostal velik prijatelj tamkaj živečih Slovencev,

ki se zatekajo k njemu po nasvete in vsestransko pomoč.

Visokemu g. jubilaru častita k 60 letnici »Slov. gospodar« z gorečo željo, da bi ostal na tako odličnem ter važnem mestu še mnogo let in da bi ohranil Slovencem dosedanjo naklonjenost!

Zlata poroka. Zlato poroko sta obhajala zakonca Jakob Štamberger in Terezija, roj. Slajnc, posestnika v Obrežu pri Središču, v krogu svojih otrok, zetov, snah, 18 vnukov in vnukinj, znancev ter prijateljev in na jubilejni dan, 9. februarja, med zahvalno sv. mašo ponovno potrdila pred 50 leti pred Bogom izrečeno obljubo v zahvalo Vsemogočnemu, ki jima je dal toliko let življenja in zakonske sreče v toliki meri. Jubilaroma je božja vsemogočnost v srečnem zakonu poklonila osem otrok, od katerih jih živi še šest, na katere lahko gledata jubilara z vsem ponosom in zadovoljstvom. Zlatoporočencema želimo, da ju Bog zdrava ohrani v krogu njunih najdražjih do skrajnih mej življenja!

Hude poškodbe radi nepredvidnosti. Kovač Hinko Toplak iz Černeč pri Dravogradu je hotel podkuriti s petrolejem. Ker je ravnal nepredvidno, je zajel plamen petrolejsko kanto, katera je bila namah vsa v plamenih. Plamen je hudo opekel kovača.

Transmisija zagrabila delavca in ga hudo poškodovala. V usnjarni v Marenbergu je zagrabila med delom transmisija 52 letnega delavca Petra Pavliča in ga je parkrat zavrtela krog kolesa. Reveža so prepeljali v mariborsko bolnišnico z nalomljeno hrbtenico ter s poškodbami po obrazu. Stanje poškodovanega je zelo resno.

80 letni preužitkar se opekel pri peči. S hudimi opekljami je bil prepeljan v mariborsko bolnišnico 80 letni preužitkar Janez Vogrin od Sv. Ane v Slov. goricah. Radi zime se je starček preveč pritisnil k zakurjeni peči in je občutil, da se je nevarno opekel šele tedaj, ko mu je bil opečen ves hrbet.

Umrla radi opekljin. Pred dnevi se je pri štedilniku močno opekla 75 letna Antonija Korošec iz Ivence pri Vojniku. Oddali so jo v celjsko bolnišnico, kjer je izdihnila.

Podlegla opekljam. Angeli Marko, 19 letni sobarici v Celju, se je vnela obleka pri štedilniku. Reva je dobila tako hude opekljne, da jim je podlegla v celjski bolnišnici.

Kadi nagtega premikanja in hude zime so dobile holandske patrulje drsalke

V japonski prestolnici Tokio so dobili toliko snega, da so lahko tudi tam enkrat smučali

Nemška vojaka preiskujeta telefonsko napeljavo na zapadnem bojišču

Angleška letalka Pavlina Gower pomaga prevažati bojna letala iz tovarne na letališče

Zanj je bila mlačva neprijetna. Najprej bo moral nastaniti šest »tovarišev« delavcev, članov boljševiske stranke, ki bodo nadzirali delovanje mlatilnice. Vseh šest bo nastanil pri Andrejevu, ki ima šest postelj. Na teh sicer sami spijo, a za časa mlačve se bodo morali zadovoljiti s slamo. Potem je treba poskrbeti za četo konjenikov, ki bodo prišli iz Kijeva z nalogo, da stražijo okoli, osigurajo delo ter preprečijo morebitno vstajo kmetov, ki so besni, ko vidijo, kako odvažajo njihovo žito v Odeso.

Dober potek mlačve je v marsičem odvisen od Alekseja Andrejeva. Šubin je strogo opazoval starega kmeta in njegovega sina Fedora, močnega mladeniča petindvajsetih let. Jasno je, da Andrejev ima živčne zaloge, toda tako dobro skrite, da jih nobena preiskava ni mogla odkriti. Karanzin, ki je imel posebno nalogo, da nadzira živinske hleve, svinjske staje in kokošnjake, je imel knjigo, v kateri je bila vse vpisano, kar je na pristavi živelo in se pridelalo.

V sovjetska skadišča v Jaski so morali iz vse okolice pošiljati žito, krave, teleta, svinje, perutnino in belice. Kmetstvo ljudstvo se je moralo odreči vsemu na račun »tovarišev« delavcev, izvršiteljev petletke, ki bo ustvarila čudeže v sovjetski deželi. Delavci ne bi smeli trpeti pomanjkanja. A tudi oni so ga trpeli, kajti velike pošiljatve živil so izginile v »skladiščih,

od katerih so imeli ključne razni »sodrug« voditelji. Ti so skrivaj odnašali najboljše stvari, delavci pa so dobili ostanke.

Šubin je prizanašal Alekseju Andrejevu, ki je pred revolucijo bil načelnik vasi in je še tudi sedaj imel velik vpliv v Balti. To je storil iz potrebe. Brez Alekseja bi propadel baltski sovjetski kolhoz, kar pa se ni smelo zgoditi, ker bi potem tudi njegovemu paševanju bilo konec. Sicer pa je Aleksejev tudi bil oče Klavsja Rišina. Šubin je dobro vedel, da so v boljševiski družbi pretrgane vezi med starši in otroci in da človek pripada samo komunistični državi, ki ima nad njim neomejeno oblast. A to je samo na zunaj, kaj pa se godi v srcih, tega nihče ne more vedeti. Ali je Rišin res pretrgal vse zveze z domom? Skoraj gotovo ne.

Šubin se je spomnil na tisti dogodek, ko je Rišinu svetoval, naj požge Balto. Rišinov odgovor je bil tak, da je iz njega lahko sklepal, da je za mladega ljudskega komisarja Balta več kakor druge vasi. Ime Balta je v njem vzbudilo stare spomine, lepe slike, sorodne, prijateljske obraze. Šubin je spoznal, da človek ni tako kakor ga je naslikal Karel Marks, oče komunizma; ni mogoče iz njega iztrgati srca in čustev. Pod vplivom razmer lahko zadremlejo gotova čustva, toda čez čas se spet zbudijo in še z večjo silo zavladajo v njem. Gotovo tudi

blago pa večje delce, kakor saje in prah. Čeprav je bila ta maska primitivna, je vsaj proti dimu gotovo dobro rabila. Nje zračna cev je segala do tal, a dima je v zraku neposredno ob tleh, kakor znano, manj.

V 170 zračnih bitkah sestrelil 70 nemških letal

Najboljši pilot Kanade iz svetovne vojne Billy Bishop se je ponovno vrnil v vojaško službo. V svetovni vojni se je Bishop udeležil kakšnih 170 bitk v zraku in je sestrelil 70 nemških aeroplanov. Prejel je za to odlikovanje Victoria-Cross, t. j. najvišje odlikovanje, ki ga je mogoče doseči v vojni. Bishop je zdaj 45 let star. L. 1915., ko se je dal uvrstiti med letalce, mu je bilo 21